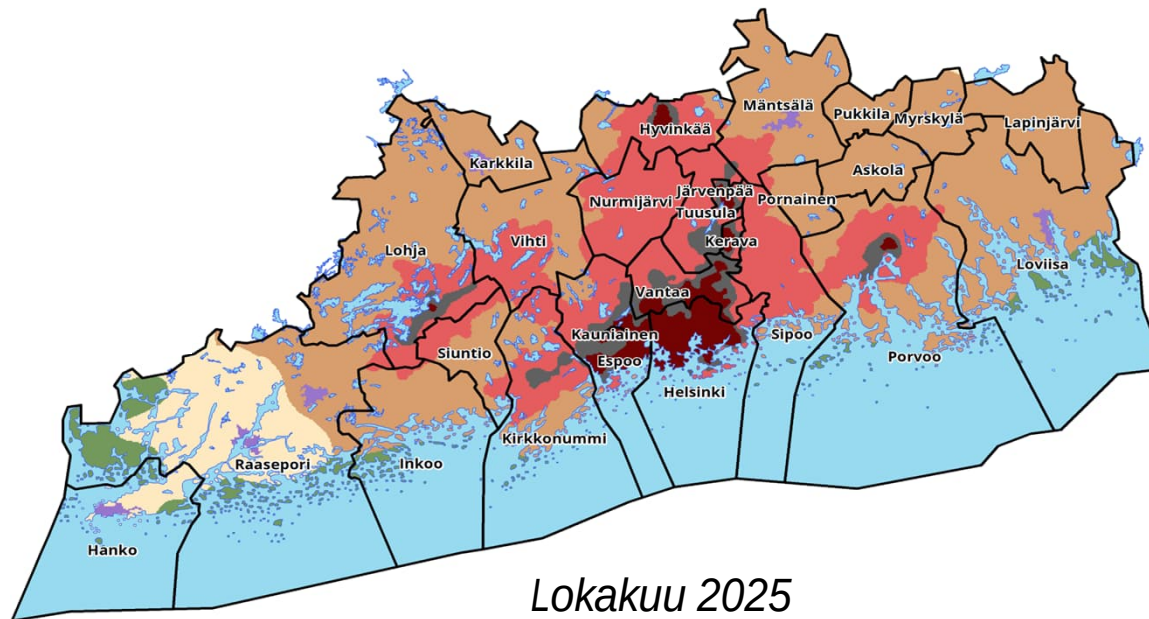

Maaseutuluotain Uusimaa 2025

Lokakuu 2025

Pasi Saukkonen

Esityksen sisältö

1. Mikä Maaseutuluotain? (diat 3-6)

2. Uudenmaan maaseudut (diat 7-13)

3. Maaseutuluotaimen kyselyn tulokset
(diat 14-38)

- a. Kyselyn kohdejoukko ja vastanneet (diat 15-17)
- b. Maaseutubarometrin tulokset (diat 18-23)
- c. Vastaajaryhmäkohtaisten väittämien tulokset (diat 24-26)
- d. Kehittämiskohteet ja elinvoimatekijät (diat 27-38)

4. Lopuksi (diat 39-42)

1. Mikä maaseutuluotain?

Maaseutuluotain-toimintatavan kehittäminen käynnistyi Itä-Suomen yliopistossa/Spatiassa 2016 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tukemana.

Miksi lähdettiin kehittämään?

- Tarve erilaisten maaseutualueiden kehittymisen seurannalle, ennakkoinnille ja julkisuuskuvalla
- Haluttiin rakentaa barometri-työkalu maaseudun kehittämissuunnitelman seurantaan ja tueksi
- Tarve osoittaa suuntaa kehittämistoimien suuntaamiselle

Miten lähdettiin kehittämään?

- Hallinnollisista rajoista riippumaton tarkastelu ja analyysi.
- Monipuolinen lähestymistapa maaseutualueiden tilaan ja muutokseen.
- Formaalin tietoperustan törmäyttäminen paikalliseen kokemustietoon ja asiantuntijatietoon.
- Mahdollisimman yksinkertainen toistettavuus pilotoinnin jälkeen.
- Tulokset helposti ymmärrettäviä, ajatuksia herättäviä ja analyysia syventäviä.
- Ei tavoitella ”maaseudun ilmapuntaria” tai ”fiilisten tulkkia” vaan kehittämisen työvälinettä

Maaseutuluotain – toimintatavassa korostuu paikallisuus ja paikallistuntemus!

Sitoutuneita toimijoita ja yhteishenkeä tarvitaan prosessin eri vaiheissa

1) Suunnittelu ja toteutus

- Tiedottaminen Maaseutuluotaimesta.
- Laajan ja kattavan kohderyhmän kokoaminen
- Soveltuvan, laaja-alaisen ja alueen erityispiirteet huomioivan tilastoaineiston kokoaminen
- Kyselyn rakentaminen

2) Johtopäätösten tekeminen

- Mitä tulokset tarkoittavat alueen kannalta? Mitä tästä opitaan?
- Millaista painoarvoa vastaukset saavat? Missä foorumeissa? Kenen edistämistä?
- Mitä johtopäätöksiä aineistoista tehdään, ketkä sen tekevät?
- Miten hyvät ideat/ajatukset ja toiveet viedään käytäntöön?

3) Tiedottaminen tuloksista ja toimintatavan juurruttaminen alueelle

Luotain on alueen toimijoiden yhteisponnistus maaseudun näkyvyyden lisäämiseksi ja sen kehittämisen ja kehittymisen edistämiseksi!

Maaseutuluotaimen mukainen prosessi käynnistyi Uudellamaalla keväällä 2025

Toteuttaja: Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia/Itä-Suomen yliopisto

Työvaiheet:

1. Tietoperustan kokoaminen
2. Kyselyn kohdejoukon valinta
3. Kyselyn toteutus
4. Aineiston analyysi, esittely ja raportointi

Tulokset:

1. Tilastojen kertomaa Uudenmaan maaseudusta
2. Diakooste tuloksista (käsillä oleva setti)
3. Tiivis raportti toteutuksesta ja tuloksista.

2. Uudenmaan maaseudut

- Maaseutuluotain tuottaa tilastoihin perustuvan erilliskatsauksen. Se toimii virikeaineistona kokemus- ja asiantuntijanäkemyksen hankinnassa
- Tässä esityksessä muutamia nostoja siitä

UEF | SPATIA
ALUE- JA KUNTATUTKIMUSKESKUS

Tilastojen kertomaa Uudenmaan maaseudusta

Pasi Saukkonen & Simo Rautiainen
Toukokuu 2025

maaseutu.fi

Uusimaa kaupunki-maaseutuluokittelun perusteella

- Maaseutualueilla asuu noin 124 000 henkilöä. Suurin osa kaupungin läheisellä maaseudulla ja maaseudun paikalliskeskuksissa.
- Uudenmaan maa-alasta noin 55 % on kaupungin läheistä maaseutua
- Uudenmaan maa-alasta noin 55 % on kaupungin läheistä maaseutua.

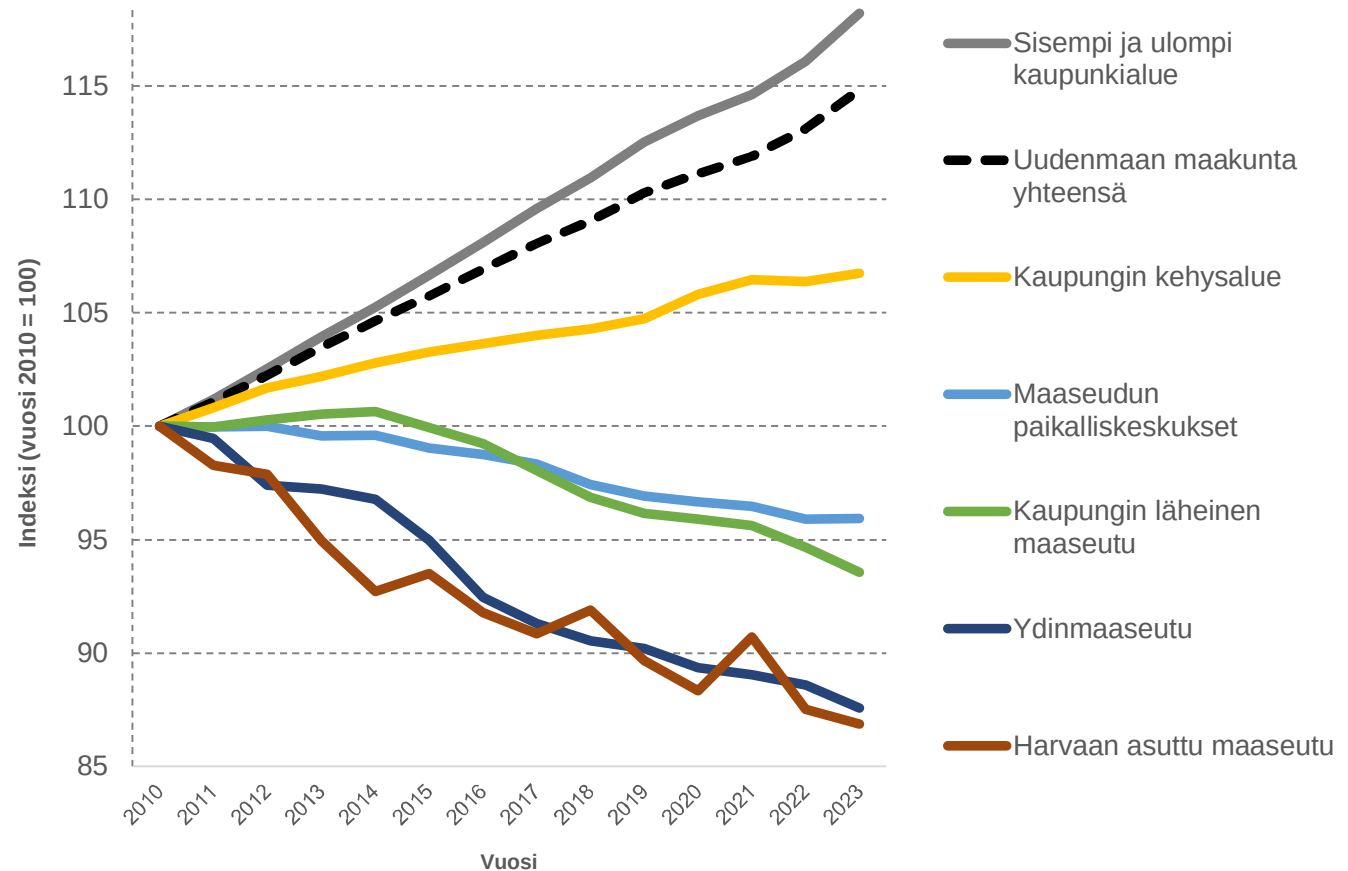
Taulukko 1. Uudenmaan väestö kaupunki-maaseutu – paikkatietopohjaisella jaolla 2023

Aluetyyppi	Henkilöä (lkm)	Osuus (%)
Kaupungin läheinen maaseutu	67 046	3,8 %
Maaseudun paikalliskeskukset	49 051	2,8 %
Ydinmaaseutu	7 165	0,4 %
Harvaan asuttu maaseutu	656	0,0 %
Sisempi ja ulompi kaupunkialue	1 459 110	83,0 %
Kaupungin kehysalue	146 422	8,3 %
Tuntematon	30 087	1,7 %
Yhteensä	1 759 537	100 %

Uudenmaan väkiluvun muutos (paikkatietopohjainen luokittelu)

- Uudenmaan väkiluku on kasvanut 15 % vuosina 2010-2023
- Kasvua on tapahtunut kaupungin ja sen kehysalueen väestömäärässä.
- Maaseutualueilla väkimäärä on ollut laskusuunnassa.
- Maaseudun paikalliskeskusten ja kaupungin läheisen maaseudun väkiluku on laskenut noin 5 prosenttia.
- Uudenmaan maaseudun pienimmät maaseutuluokat eli ydin- ja harvaanasuttu maaseutu ovat menettäneet väestöään reilut 10 prosenttia.

Kuvio 1. Väkiluvun kehitys Uudellamaalla ja sen erilaisilla alueilla vuosina 2010-2023 (vuosi 2010=100)

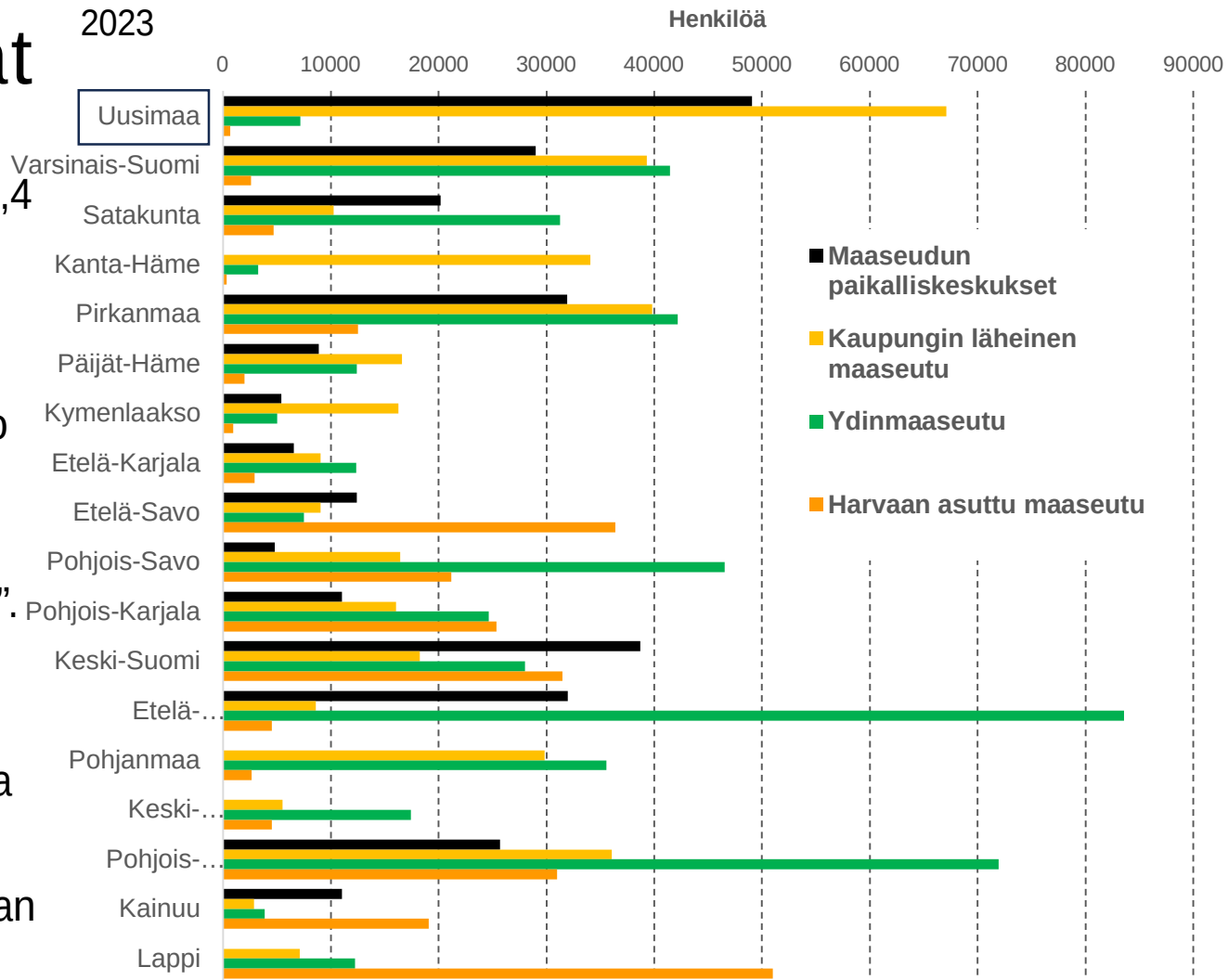

Tilastolähde: Tilastokeskus, väestörakenne

Uudenmaan maaseutu versus muut maakunnat

- Suomessa maaseutualueilla asuu noin 1,4 miljoonaa ihmistä (vrt. kaupunkialueilla noin 4,1 miljoonaa).
- Uudenmaan 124 000 maaseudun asukasta vastaa noin 8,6 prosenttia koko Suomen maaseudun väestöstä.
- Uusimaa on asukasmäärältään Suomen neljänneksi suurin "maaseutumaakunta".
- Uudellamaalla on maakunnista eniten maaseudun paikalliskeskuksissa ja kaupungin läheisellä maaseudulla asuvia ihmisiä.
- Uudellamaalla ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun osuus on pieni.

Kuvio 2. Asukasmäärät erilaisilla maaseutualueilla Suomen maakunnissa 2023

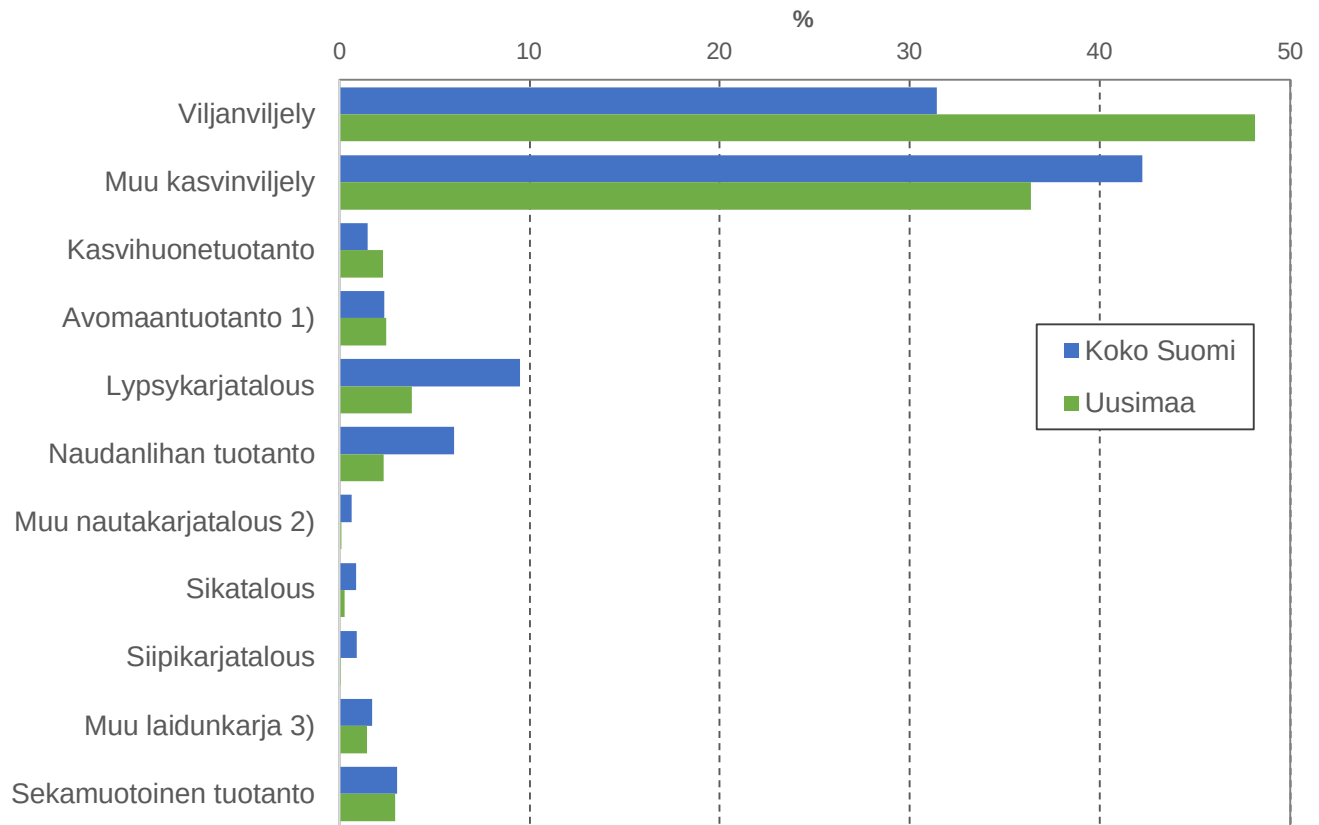

Tilastolähde: Tilastokeskus, maaseutuindikaattorit

Maatalous- ja puutarhayritykset

- Uudellamaalla oli 2777 maatalous- ja puutarhayritystä vuonna 2024, mikä on 6,8 % Suomen kaikista maatalous- ja puutarhayrityksistä.
- Uudenmaan tuotantorakenteessa korostuu viljanviljely, kun taas lypsykarjatalous ja naudanlihan tuotanto ovat pienessä roolissa.
- Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä jakaantuu seuduittain seuraavasti:
 - o Helsingin seutukunta 55 % (pääkaupunkialue 3 %)
 - o Porvoon seutukunta 19 %
 - o Raaseporin seutukunta 14 %
 - o Loviisan seutukunta 12 %

Kuvio 6. Maatalous- ja puutarhayritysten lukumääräinen jakauma tuotantosuunnan mukaan Uudellamaalla ja koko Suomessa vuonna 2024 (%).

Tilastolähde: Luonnonvarakeskus, Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne

1) Avomaan puutarhatuotanto

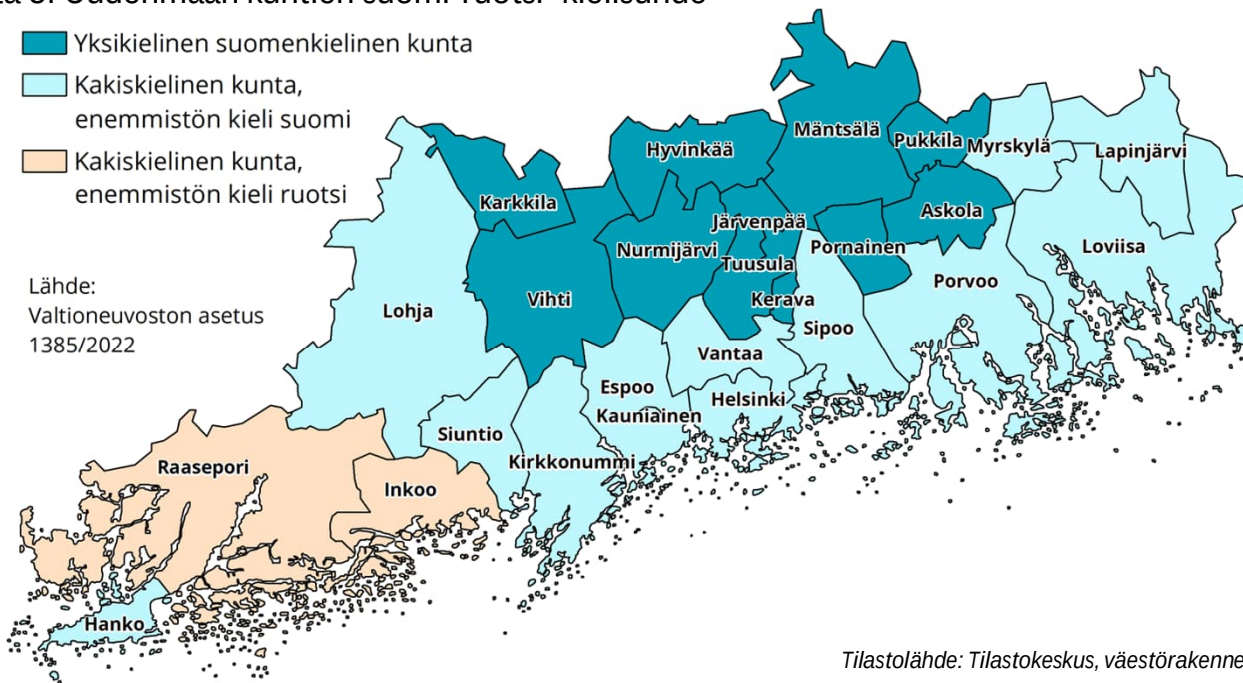
2) Yhdistetty lypsykarja ja naudanlihan tuotanto

3) Sisältää lammis- ja vuohitalouden

Kielisyys

- Valtaosa Uudenmaan kunnista on kaksikielisiä.
- Kaikkiaan Suomessa oli 15 ruotsinkielistä enemmistökuntaa vuonna 2023 Näistä kaksi eli Raasepori ja Inkoo ovat Uudellamaalla (lähde: Kuntaliitto, kaksikieliset kunnat).
- Uudellamaalla vieraskielisten osuus on 18 %, kun se koko maassa on 10 %. Espoossa 23,6 %, Pukkilassa 3,4 %.

Kartta 5. Uudenmaan kuntien suomi-ruotsi -kielisuhde

Tilastolähde: Tilastokeskus, väestörakenne

Taulukko 3. Kieliryhmien osuudet Uudellamaalla

Kunta	Suomenkielisten osuus, %	Ruotsinkielisten osuus, %	Vieraskielisten osuus, %
Askola	92,3	3,8	3,9
Espoo	69,9	6,4	23,6
Hanko	52,4	42,3	5,3
Helsinki	75	5,5	19,6
Hyvinkää	91,2	0,9	7,8
Inkoo	43,3	51,6	5,2
Järvenpää	90,4	1,1	8,5
Karkkila	90,4	0,7	8,9
Kauniainen	58,7	30,4	10,8
Kerava	82,6	1,2	16,2
Kirkkonummi	73,2	14,8	11,9
Lapinjärvi	63,0	30,0	7,0
Lohja	90,1	3,5	6,4
Loviisa	55,2	39	5,7
Myrskylä	86,5	9,3	4,2
Mäntsälä	93,9	0,8	5,3
Nurmijärvi	91,1	1,3	7,7
Pornainen	93,9	2,3	3,8
Porvoo	63,7	27,8	8,5
Pukila	95,8	0,8	3,4
Raasepori	30,5	63,6	5,8
Sipoo	64,8	28,1	7,1
Siuntio	65,7	26,3	8
Tuusula	90,4	1,4	8,2
Vantaa	70,9	2,2	26,9
Vihti	91,4	1,7	6,9
Uusimaa	74,7	7,3	18,0
Koko Suomi	84,9	5,1	10,0

Saaristo

- Uudenmaan saaristoisuuden erityispiirre ovat kiinteän tieyhteyden kaupunkisaaristot (Helsinki, Espoo). Niissä asuu valtaosa koko maan saarissa asuvasta väestöstä.
- Lisäksi Porvoossa, Sipoossa, Helsingissä, Inkoossa ja Raaseporissa on muutamia merkittäviä lauttayhteyden päässä olevia saaria ja saariryhmiä. Saaristomaisia manneralueita on vain vähän.
- Saaristoalueet kattavat koko Uudenmaan rannikon. Sisävesistä luokituksen kriteerit täyttävää saaristoa on vain Lohjanjärvellä.
- Saariväestöä on eniten Helsingissä, joista valtaosa kiinteän tieyhteyden päässä.
- Vapaa-ajan asukkaita on eniten Raaseporin ja Porvoon saaristossa.

Taulukko 7. Uudenmaan kuntien saaristoväestö ja vapaa-ajan asukkaat* saarissa vuonna 2023.

	Väestö saarissa yhteystyypeittäin, henkilöä				Vapaa-ajan asukkaat* saarissa yhteystyypeittäin, henkilöä			
	Yhteensä	Kiinteä tieyhteys	Yhteysalus, lossi	Ei yhteyttä	Yhteensä	Kiinteä tieyhteys	Yhteysalus, lossi	Ei yhteyttä
Uusimaa	83 836	82 487	1 173	176	45 244	12 420	5 028	27 748
Askola	0	0	0	0	0	0	0	0
Espoo	632	617	0	15	1 920	424	0	1 496
Hanko	24	21	0	3	1 396	24	0	1 368
Helsinki	80 661	79 999	652	10	1 128	260	0	868
Hyvinkää	0	0	0	0	0	0	0	0
Inkoo	140	54	52	34	5 148	608	400	4 136
Järvenpää	0	0	0	0	0	0	0	0
Karkkila	0	0	0	0	0	0	0	0
Kauniainen	0	0	0	0	0	0	0	0
Kerava	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirkkonummi	22	18	0	4	1 984	596	0	1 388
Lapinjärvi	0	0	0	0	0	0	0	0
Lohja	237	237	0	0	3 416	2 312	0	1 100
Loviisa	247	230	0	17	5 696	2 312	0	3 372
Myrskylä	0	0	0	0	0	0	0	0
Mäntsälä	0	0	0	0	0	0	0	0
Nurmijärvi	0	0	0	0	0	0	0	0
Pornainen	0	0	0	0	0	0	0	0
Porvoo	1 457	1 196	254	7	9 396	3 600	2 300	3 496
Pukkila	0	0	0	0	0	0	0	0
Raasepori	279	47	184	48	10 148	1 540	1 400	7 184
Sipoo	137	68	31	38	4 792	744	928	3 120
Siuntio	0	0	0	0	216	0	0	216
Tuusula	0	0	0	0	0	0	0	0
Vantaa	0	0	0	0	0	0	0	0
Vihti	0	0	0	0	4	0	0	4

* Vapaa-ajan asukkaiden määrä on laskettu kaavalla: Vapaa-ajan asuntojen lukumäärä X 4

Tilastolähde: SYKE, Liiteri-tietokanta

3. Maaseutuluotain-kyselyn tulokset

Luotain- kyselyn kohdejoukko

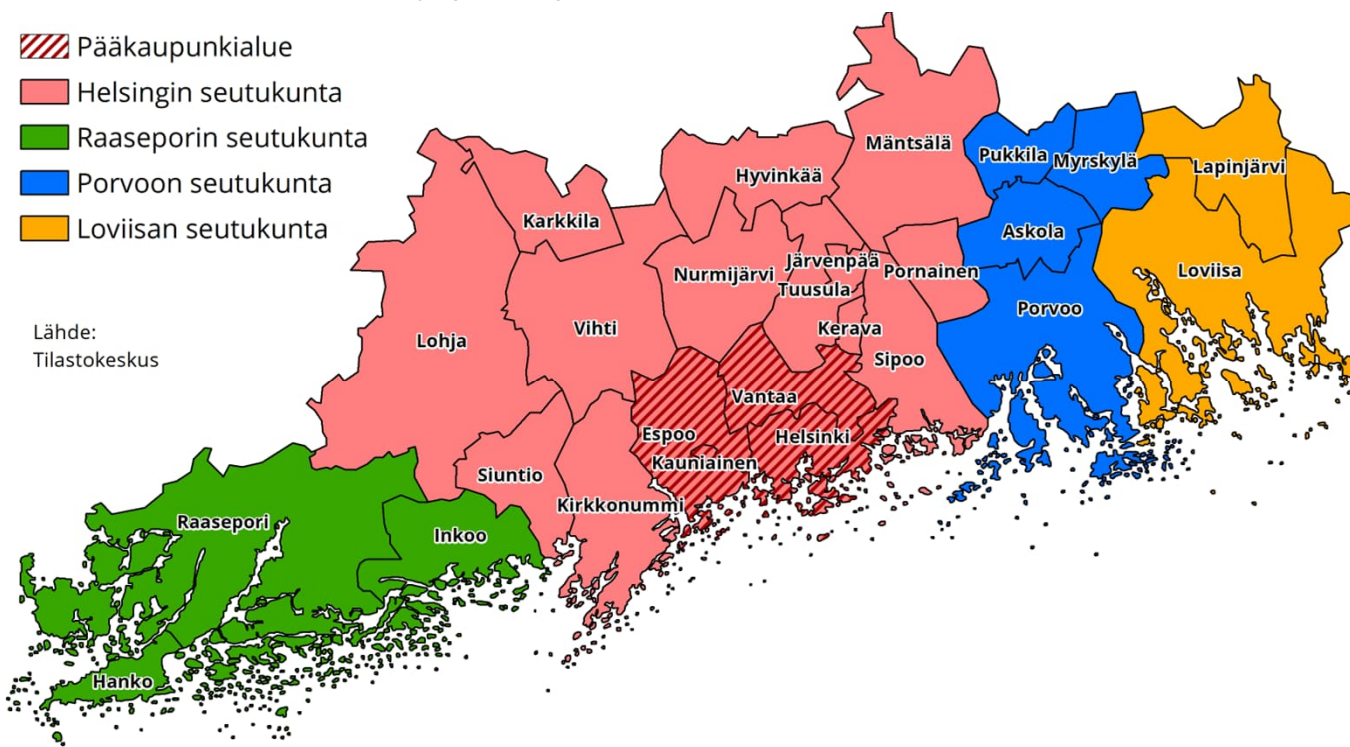
- Maaseutuluotainkysely virikeaineistoinen (linkki) lähetettiin sähköpostitse 2818 henkilölle 20.5.2025.
- Kysely oli auki kaksi viikkoa, ja sen aikana siitä muistutettiin kolme kertaa.

Ryhmä	Toimijat
Alueen kehittäjät	Maakuntaliitto, kehittämisyritykset, Leader hallitus ja työntekijät, MYR maaseutujaosto, kehittämishanketukea saaneet 2020 (Hyrrä)->
Maa- ja metsätalousyrittäjät ja alan neuvojat	Maaseutuhallinto, Proagria, Uudenmaan metsäneuvosto, MTK paikallisyhdistykset, Uudenmaan MTK johtokunta, viljelijäraati, maatalouden investointitukea saaneet (Hyrrä) 2020->
Muun toimialan yrittäjät, yrityksen työntekijät ja yritysneuvojat	Paikalliset yrittäjäyhdistykset, Kauppakamari, Uudenmaan yrittäjien hallitus, yritysten investointitukea saaneet 2020- (Hyrrä) >
Viranhaltijat ja poliittiset päättäjät	Kunnanvaltuutetut 2021-2025, (johtavia) viranhaltijoita
Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoimijat	Luke, Helsingin yliopisto (maatalous-metsätieteellinen tdk, Alueella toimivat amk ja ammattiopistot
Yhdistys- ja järjestötoimijat	Uudenmaan kylät, Silmu-kylät
Tiedonvälittäjät	Alueella ilmestyvien lehtien toimittajat

Kyselyyn vastanneet

- 387 vastausta.
- Ikäjakautuma:
 - o 19-29- vuotiaat: 1 %
 - o 30-49- vuotiaat: 33 %
 - o 50-64- vuotiaat: 44 %
 - o 65 - 74 - 18 %
 - o 75-> 4 %
- Vastaajien toimintaseudut
 - o Helsingin seutukunta 50 %
 - o Porvoon seutukunta 14 %
 - o Raaseporin seutukunta 13 %
 - o Loviisan seutukunta 10 %
 - o Usea seutu 12 %

Kartta. Uudenmaan seutukunnat ja pääkaupunkialue

Mitkä ovat toimijaroolisi? (kaikki roolit)

- 1 rooli: 66 % vastaajista
- 2 roolia: 25 % vastaajista
- Yli 2 roolia: 9 % vastaajista

Rooli	Henkilöä, lkm	Osuus, %
Maa- ja metsätalouden yrittäjä tai alan neuvoja	142	25,3 %
Viranhaltija tai poliittinen päättäjä	126	22,4 %
Järjestö- tai yhdistystoimija	119	21,2 %
Yrittäjä, yrityksen työntekijä tai yritysneuvoja	91	16,2 %
Alueen kehittäjä	59	10,5 %
Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoimija	18	3,2 %
Tiedonvälittäjä	7	1,2 %
Yhteensä	562	100 %

Mikä on pääasiallinen maaseuturoolisi?

Rooli	Henkilöä, lkm	Osuus, %
Maa- ja metsätalouden yrittäjä tai alan neuvoja	116	30,0 %
Viranhaltija tai poliittinen päättäjä	107	27,6 %
Järjestö- tai yhdistystoimija	69	17,8 %
Yrittäjä, yrityksen työntekijä tai yritysneuvoja	51	13,2 %
Alueen kehittäjä	30	7,8 %
Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoimija	11	2,8 %
Tiedonvälittäjä	3	0,8 %
Yhteensä	387	100 %

3b. Barometri

Maaseutubarometrin tulokset 2025 (suluissa v. 2020 tulokset)

Vastausten keskiarvot asteikolla 4-10

Maaseudun tila ja kehitys (n=378-383)

Uudenmaan maaseudun maine	7,3 (7,4)
Maaseutualueiden elinvoimaisuus	7,1
Maaseutualueiden tulevaisuuden näkymä	6,8 (7,0)
Eri toimijoiden yhteistyö maaseutukehittämisessä	6,7 (6,7)
Maaseutualueiden kyky uudistua muutoksessa	6,6 (6,6)
Kehittämisrahoituksen riittävyys maaseutualueilla	6,2 (6,2)
EU:n maaseudun kehittämisen tunnettuus Uudellamaalla	6,0
Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen toimivuus	6,0 (6,0)
Maaseutualueiden huomiointi maakunnan kehittämisessä	5,8 (5,9)

Työ. osaaminen ja elinkeinot (n=376-380)

Paikallisten kehittämistarpeiden tunnistaminen	6,7 (6,6)
Paikallisten kehittämisvahvuuksien tunnistaminen	6,5 (6,5)
Yritystoiminnan kehitystilanne maaseutualueilla	6,5 (6,4)
Yritystoiminnan kyky uusiutua muutoksessa maaseutualueilla	6,5 (6,5)
Luonnonvarojen monipuolinen kaupallinen hyödyntäminen	6,4 (6,4)
Palveluyrittäjyyden tila maaseutualueilla	6,4 (6,4)
Leader-rahoituksen hyödynnettävyys	6,4 (6,6)
Uuden osaamisen siirtyminen maaseutualueiden elinkeinoelämän tarpeisiin	6,3 (6,3)
Maatilojen ja yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdosten eteneminen maaseutualueilla	6,3 (6,5)
Maaseutualueiden yritysten kansainvälistyminen	5,9 (5,9)

Maaseutubarometrin tulokset 2025 (suluissa v. 2020 tulokset)

Vastausten keskiarvot asteikolla 4-10

Palvelut ja sujuva arki (n=378-380)

Maaseutualueiden turvallisuus asuinpaikkana	8,4 (8,5)
Maaseutualueiden kyky tarjota puitteet hyvälle elämälle	8,0 (8,2)
Etätyömahdollisuudet maaseutualueilla	7,9 (7,9)
Sähköisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla	7,6 (7,7)
Maaseutualueiden yhteisöllisyys	7,2 (7,4)
Maaseudun keskustaajamien tila palvelujen keskuspaikkana	6,8 (6,9)
Yksityisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla	6,6 (6,7)
Asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet maaseutualueita koskeviin kehittämispäätöksiin	6,4 (6,5)
Julkisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla	6,1 (6,3)

Asuminen ja ympäristö (n=371-380)

Maaseutualueiden luonnonympäristön monimuotoisuus	7,9 (8,0)
Kaupungin läheisen maaseudun houkuttelevuus asuinpaikkoina	7,6
Maaseutualueiden luonnonvarojen ja -arvojen suojelun tilanne	7,4 (7,4)
Maaseutualueiden kuntakeskusten houkuttelevuus asuinpaikkoina	7,2 (6,8)
Maaseutualueiden paikallisidentiteetin ja maaseutukulttuurin vahvuus	7,2 (7,3)
Ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun houkuttelevuus asuinpaikkoina	6,7 (6,7)
Tulo- ja paluumuuton vaikutus maaseudun elinvoimaan	6,5 (6,5)
Maaseutualueiden markkinointi vapaa-ajan asutuksen kohteena	6,5 (6,7)
Maaseutualueiden aktiivinen markkinointi asuinpaikkoina	6,1 (5,9)
Maaseutualueiden kaavoituksen tuki erilaisille asumisratkaisuille	6,0 (6,3)
Maaseudun asukkaiden mahdollisuudet osallistua maankäytön suunnitteluun	6,0 (6,1)
Maahanmuuton vaikutus maaseudun elinvoimaan	5,9

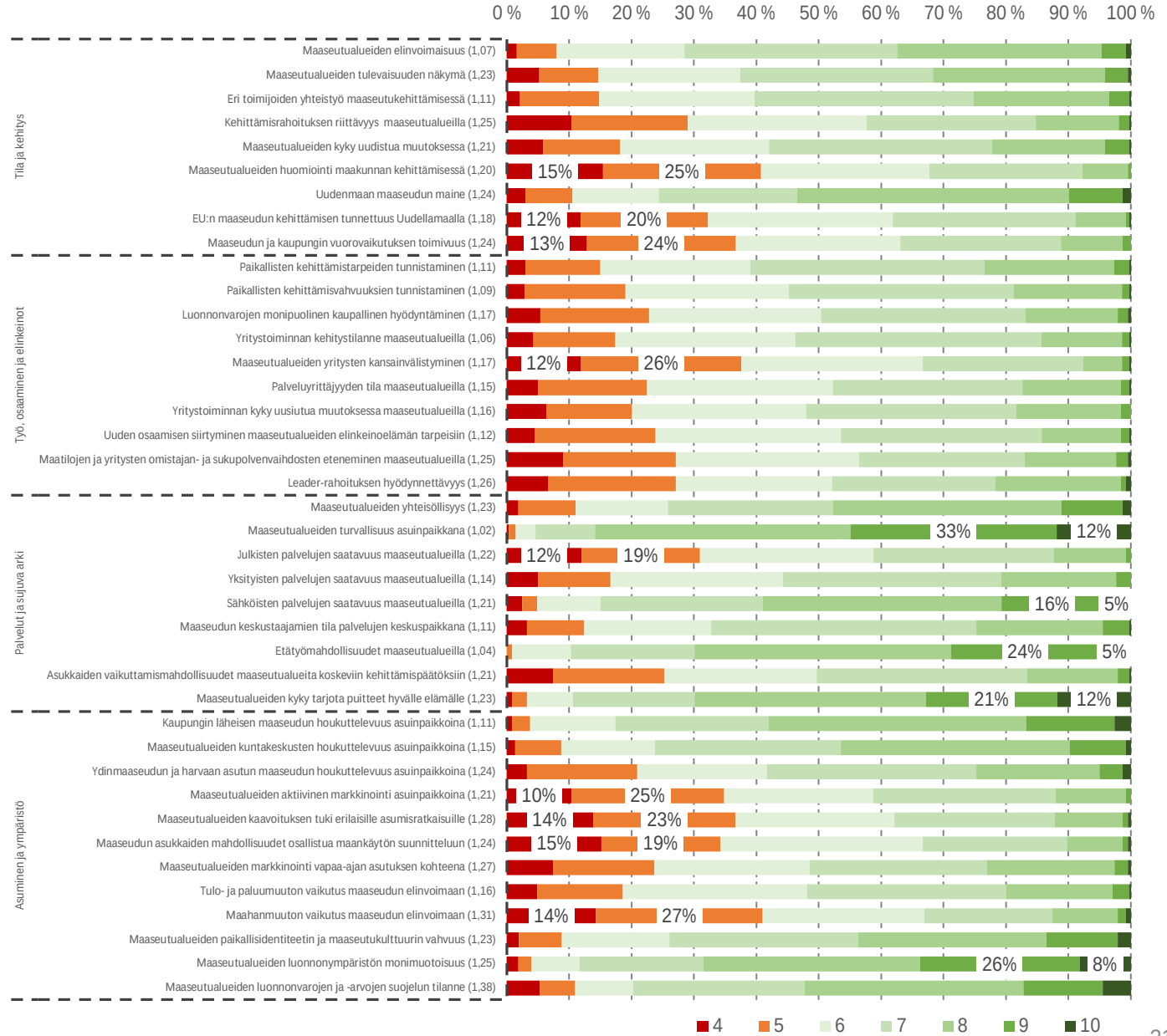
Barometrin vastausten jakaumat, suluissa vastausten keskihajonta (n=371-383)

Arvosanat 4 ja 5

- Maaseutualueiden huomiointi maakunnan kehittämisessä (40 %)
- Maahanmuuton vaikutus maaseudun elinvoimaan (41 %)
- Maaseutualueiden yritysten kansainvälistyminen (38 %)
- Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen toimivuus (37 %)
- Maaseutualueiden kaavoituksen tuki erilaisille asumisratkaisuille (37 %)

Arvosanat 9 ja 10

- Maaseutualueiden turvallisuus asuinpaikkana (45 %)
- Maaseutualueiden luonnonympäristön monimuotoisuus (34 %)
- Maaseutualueiden kyky tarjota puitteet hyvälle elämälle (33 %)
- Etätömahdollisuudet maaseutualueilla (29 %).
- Sähköisten palvelujen saatavuus maaseutualueille (21 %)

Vastausten keskiarvot seuduittain

tilastollisesti merkitsevät erot * (p< 0.05)

	Helsingin seutukunta	Raaseporin seutukunta	Porvoon seutukunta	Loviisan seutukunta	Usealla seudulla/ maakunta
1. Maaseutualueiden elinvoimaisuus	7,1	7,0	6,9	6,8	7,3
1. Maaseutualueiden tulevaisuuden näkymä	6,8	6,8	6,7	6,6	7,1
1.Eri toimijoiden yhteistyö maaseutukehittämisessä *	6,7	6,7	6,5	6,9	7,2
1.Kehittämisrahoituksen riittävyys maaseutualueilla	6,2	6,3	6,0	6,1	6,3
1. Maaseutualueiden kyky uudistua muutoksessa *	6,6	6,4	6,5	6,3	7,1
1. Maaseutualueiden huomiointi maakunnan kehittämisessä *	5,8	5,9	5,6	5,7	6,4
1. Uudenmaan maaseudun maine	7,3	7,4	7,2	6,9	7,6
1. EU:n maaseudun kehittämisen tunnettuus Uudellamaalla	6,0	6,0	5,9	6,1	6,2
1.Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen toimivuus	6,0	5,9	5,9	5,9	6,2
2. Paikallisten kehittämistarpeiden tunnistaminen	6,7	6,5	6,5	6,9	7,0
2. Paikallisten kehittämisvahvuuksien tunnistaminen	6,5	6,5	6,3	6,6	6,8
2. Luonnonvarojen monipuolinen kaupallinen hyödyntäminen	6,4	6,4	6,1	6,5	6,7
2. Yritystoiminnan kehitystilanne maaseutualueilla	6,5	6,4	6,3	6,4	6,6
2. Maaseutualueiden yritysten kansainvälistyminen	5,9	5,9	5,8	6,2	6,0
2. Palveluyrittäjyyden tila maaseutualueilla	6,3	6,5	6,3	6,5	6,7
2. Yritystoiminnan kyky uusiutua muutoksessa maaseutualueilla	6,4	6,4	6,4	6,7	6,7
2. Uuden osaamisen siirtyminen maaseutualueiden elinkeinoelämän tarpeisiin	6,3	6,3	6,2	6,5	6,7
2. Maatilojen ja yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdosten eteneminen maaseutualueilla	6,1	6,5	6,2	6,4	6,6
2. Leader-rahoituksen hyödynnettävyys	6,2	6,6	6,3	6,5	6,8
3. Maaseutualueiden yhteisöllisyys	7,1	7,3	7,2	7,4	7,5
3. Maaseutualueiden turvallisuus asuinpaikkana	8,4	8,2	8,6	8,4	8,4
3. Julkisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla	6,2	6,0	5,9	5,9	6,3
3. Yksityisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla	6,6	6,7	6,4	6,6	6,5
3. Sähköisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla *	7,5	7,9	7,5	8,1	7,6
3. Maaseudun keskustaajamien tila palvelujen keskuspaikkana	6,8	6,9	6,6	6,8	7,1
3. Etätömahdollisuudet maaseutualueilla *	7,8	8,0	8,1	8,2	8,2
3. Aukkaiden vaikuttamismahdollisuudet maaseutualueita koskeviin kehittämispäätöksiin	6,3	6,4	6,4	6,4	6,7
3. Maaseutualueiden kyky tarjota puitteet hyvälle elämälle	8,0	7,9	8,1	7,8	8,3
4. Kaupungin läheisen maaseudun houkuttelevuus asuinpaikkoina	7,6	7,5	7,6	6,9	7,8
4. Maaseutualueiden kuntakeskusten houkuttelevuus asuinpaikkoina *	7,3	7,1	7,3	6,6	7,7
4. Ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun houkuttelevuus asuinpaikkoina	6,7	6,7	6,4	6,5	6,8
4.Maaseutualueiden aktiivinen markkinointi asuinpaikkoina	6,1	5,9	6,0	6,2	6,3
4. Maaseutualueiden kaavoituksen tuki erilaisille asumisratkaisuille	5,9	6,1	5,9	6,3	6,4
4. Maaseudun asukkaiden mahdollisuudet osallistua maankäytön suunnitteluun	6,0	6,0	5,7	6,0	6,2
4. Maaseutualueiden markkinointi vapaa-ajan asutuksen kohteena *	6,3	7,2	6,1	6,3	7,1
4. Tulo- ja paluumuuton vaikutus maaseudun elinvoimaan	6,5	6,4	6,6	6,3	6,7
4. Maahanmuuton vaikutus maaseudun elinvoimaan	5,9	6,2	5,8	6,0	6,1
4. Maaseutualueiden paikallisidentiteetin ja maaseutukulttuurin vahvuus	7,1	7,5	7,3	7,2	7,5
4. Maaseutualueiden luonnonympäristön monimuotoisuus	7,9	7,9	7,9	8,2	8,0
4. Maaseutualueiden luonnonvarojen ja -arvojen suojelun tilanne	7,3	7,3	7,5	7,6	7,3

Vastausten keskiarvot vastaajaryhmittäin

tilastollisesti merkitsevät erot *(p< 0.05)

	Alueen kehittäjä	Maa- ja metsätalousyrittäjä tai alan neuvoja	Yrittäjä, yrityksen työntekijä tai yritysneuvoja	Viranhaltija tai poliittinen päättäjä	Koulutus-, tutkimus-, innovaatiotoi mija	Järjestö- tai yhdistystoimija
1. Maaseutualueiden elinvoimaisuus	7,4	6,8	7,1	7,2	7,3	7,2
1. Maaseutualueiden tulevaisuuden näkymä	7,3	6,4	6,9	6,9	7,3	7,0
1.Eri toimijoiden yhteistyö maaseutukehittämisessä*	7,2	6,4	6,8	6,8	7,4	6,8
1.Kehittämisrahoituksen riittävyys maaseutualueilla	6,3	6,1	6,4	6,1	6,8	6,4
1. Maaseutualueiden kyky uudistua muutoksessa*	7,0	6,4	6,6	6,6	7,2	6,9
1. Maaseutualueiden huomiointi maakunnan kehittämisessä*	6,3	5,4	6,0	5,9	6,8	6,0
1. Uudenmaan maaseudun maine	7,5	7,0	7,6	7,2	7,7	7,5
1. EU:n maaseudun kehittämisen tunnettuus Uudellamaalla	6,1	6,0	5,8	6,0	6,6	6,1
1.Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen toimivuus	6,5	5,6	6,1	6,1	6,9	6,1
2. Paikallisten kehittämistarpeiden tunnistaminen	7,0	6,4	6,7	6,8	7,4	6,8
2. Paikallisten kehittämisvahvuuksien tunnistaminen	7,0	6,3	6,4	6,7	7,0	6,6
2. Luonnonvarojen monipuolinen kaupallinen hyödyntäminen	6,7	6,2	6,4	6,5	7,0	6,5
2. Yritystoiminnan kehitystilanne maaseutualueilla	6,8	6,3	6,4	6,5	6,8	6,6
2. Maaseutualueiden yritysten kansainvälistyminen	6,1	5,8	5,9	6,0	6,0	6,1
2. Palveluyrittäjyyden tila maaseutualueilla	6,8	6,2	6,2	6,5	7,3	6,5
2. Yritystoiminnan kyky uusiutua muutoksessa maaseutualueilla	6,6	6,3	6,2	6,5	6,8	6,7
2. Uuden osaamisen siirtyminen maaseutualueiden elinkeinoelämän tarpeisiin	6,5	6,2	6,3	6,3	6,8	6,6
2. Maatilojen ja yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdosten eteneminen maaseutualueilla	6,3	6,0	6,4	6,3	6,9	6,6
2. Leader-rahoituksen hyödynnettävyys	6,9	6,1	6,2	6,5	6,3	6,7
3. Maaseutualueiden yhteisöllisyys	7,6	6,8	7,4	7,4	7,2	7,4
3. Maaseutualueiden turvallisuus asuinpaikkana	8,1	8,3	8,6	8,5	8,3	8,3
3. Julkisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla	6,5	6,0	6,4	6,3	6,6	5,7
3. Yksityisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla	6,8	6,6	7,0	6,5	6,7	6,3
3. Sähköisten palvelujen saatavuus maaseutualueilla*	7,6	7,5	8,0	7,6	8,2	7,4
3. Maaseudun keskustaajamien tila palvelujen keskuspaikkana	7,1	6,6	6,9	6,9	7,5	6,8
3. Etätömahdollisuudet maaseutualueilla*	8,1	7,7	8,1	8,1	8,2	7,8
3. Asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet maaseutualueita koskeviin kehittämisspäätöksiin	6,8	6,0	6,5	6,5	7,5	6,3
3. Maaseutualueiden kyky tarjota puitteet hyvälle elämälle	8,1	7,7	8,3	8,2	7,9	8,0
4. Kaupungin läheisen maaseudun houkuttelevuus asuinpaikkoina	7,8	7,4	7,6	7,7	7,6	7,5
4. Maaseutualueiden kuntakeskusten houkuttelevuus asuinpaikkoina*	7,7	7,0	7,1	7,4	7,4	7,4
4. Ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun houkuttelevuus asuinpaikkoina	6,6	6,6	6,7	6,6	7,0	6,9
4.Maaseutualueiden aktiivinen markkinointi asuinpaikkoina	6,1	6,1	6,2	6,1	6,5	5,9
4. Maaseutualueiden kaavoituksen tuki erilaisille asumisratkaisuille	6,3	5,9	6,1	6,1	6,3	5,9
4. Maaseudun asukkaiden mahdollisuudet osallistua maankäytön suunnitteluun	6,0	5,7	6,0	6,2	6,3	6,0
4. Maaseutualueiden markkinointi vapaa-ajan asutuksen kohteena*	6,4	6,3	6,6	6,5	7,7	6,5
4. Tulo- ja paluumuuton vaikutus maaseudun elinvoimaan	6,4	6,4	6,4	6,7	6,7	6,6
4. Maahanmuuton vaikutus maaseudun elinvoimaan*	6,1	5,7	5,8	6,0	6,9	6,1
4. Maaseutualueiden paikallisidentiteetin ja maaseutukulttuurin vahvuus	7,6	6,7	7,3	7,5	7,4	7,5
4. Maaseutualueiden luonnonympäristön monimuotoisuus	8,0	7,8	7,8	8,0	7,2	8,1
4. Maaseutualueiden luonnonvarojen ja -arvojen suojelun tilanne	7,6	7,5	7,2	7,4	6,6	7,3

3c. Vastaajaryhmäkohtaiset väittämät

Poimintoja vastaajaryhmien näkemyksistä (perustuu väittämiin)

Suluissa osuudet, joissa väittämien
kanssa ollaan

 Täysin tai jokseenkin samaa mieltä

 Täysin tai jokseenkin eri mieltä

Yritykset/yrittäjät ja alan neuvojat (n=87-90)

- + Yrittäjien tekemisen asenne on vahva maaseudulla (79 %)
- + Maaseudun yrittäjien yritysosaaminen on vahvaa (64 %)
- + Maaseudun kuntakeskukset ja taajamat ovat hyviä yrittäjyyden paikkoja (58 %)

- Yrittäjien on helppo saada osaavaa työvoimaa (79 %)
- Maaseudun yrittäjien investointitaso on riittävä kilpailukyvyn turvaamiseksi (60 %)
- Rahoitusta on riittävästi saatavilla yritystoimintaan (57 %)

Alkutuottajat ja alan neuvojat (140-142)

- + Maa- ja metsätalouden ympäristöpäästöt eivät aiheuta merkittäviä ympäristöongelmia (77 %)
- + Maa- ja metsätalousyrittäjien yritysosaaminen on vahvaa (70 %)
- + Uudenmaan metsävarojen lopputuotteiden jalostusarvoa on nostettava merkittävästi (67 %)

- Maa- ja metsätalousyrittäjän on helppo saada osaavaa työvoimaa (86 %)
- Uudenmaan maatalousyrittäjien investointitaso on riittävä kilpailukyvyn turvaamiseksi (59 %)
- Maa- ja metsätalouden tukirahoitusta on saatavilla riittävästi (58 %)
- Rahoittajat myöntävät riittävästi maa- ja metsätalousyrittäjälle lainaa (57 %)
- Maa- ja metsätalousyriyten omistajan- ja sukupolvenvaihdoksia rahoitetaan riittävästi (57 %)

Kuntatoimijat (120-122)

- + Kunnan yritysilmapiiri on parantunut (65 %)
- + Kuntakeskuksen kehitys on edennyt myönteiseen suuntaan (51 %)

- Kunnassa panostetaan myös haja-asutusalueiden kehittämiseen (54 %)
- Kunnan maaseutualueiden kehitys on edennyt myönteiseen suuntaan (49 %)
- Kunnan päätöksenteossa painotetaan maaseutualueita tärkeänä elinvoimatekijänä (48 %)

Poimintoja vastaajaryhmien näkemyksistä (perustuu väittämiin)

Suluissa osuudet, joissa väittämien
kanssa ollaan

 Täysin tai jokseenkin samaa mieltä

 Täysin tai jokseenkin eri mieltä

Kehittäjät (n=57-58)

- + Maaseututoimijoiden yhteistyö on menestymisen avain (90 %)
- + Maaseutualueiden kehitystä edistävät vahvasti julkiset tuet (67 %)
- + Maaseutualueiden kehityksen keskeisenä moottorina ovat kehittämishankkeet (60 %)

- Maaseutuyrittäjien ja -yritysten on helppo saada koulutettua ja osaavaa työvoimaa (69 %)
- Maaseutuyritysten investointitaso on riittävä kilpailukyvyyn säilyttämiseksi (60 %)

Tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoimijat (n=18)

- + Luonnonvarojen monipuolista ja kestäväää käyttöä koskevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa tulisi lisätä Uudellamaalla (78 %)
- + Korkean osaamisen siirtoa elinkeinoelämän tarpeisiin tulisi tehostaa maaseutualueilla (78 %)

- Uudenmaan maaseutualueiden koulutusmahdollisuudet ovat riittäviä (45 %)
- Maaseudulla asuvien 17-24-vuotiaiden nuorten koulutusmahdollisuudet ovat riittäviä (45 %)

Yhdistystoimijat (n=117-118)

- + Yhdistys- ja järjestötoiminta tunnistaa parhaiten paikalliset olosuhteet ja kehittämistarpeet (89 %)
- + Maaseudun yhdistys- ja järjestötoiminta aktivoi parhaiten paikallisia ihmisiä yhteiseen tavoitteelliseen toimintaan (88 %)

- Maaseudun yhdistys- ja järjestötoimintaan saadaan helposti mukaan uusia jäseniä (85 %)
- Yhdistysten on helppo löytää riittävästi talkooväkeä (78 %)

Tiedonvälittäjät (n=7)

- + Uutisointi Uudenmaan maaseudusta on positiivissävytteistä (71 %)
- + Uudenmaan maaseutu on valtakunnallisesti tunnettu (57 %)

- Uudenmaan erilaiset maaseutualueet ovat hyvin esillä maakunnan eri tiedotusvälineissä (43 %)

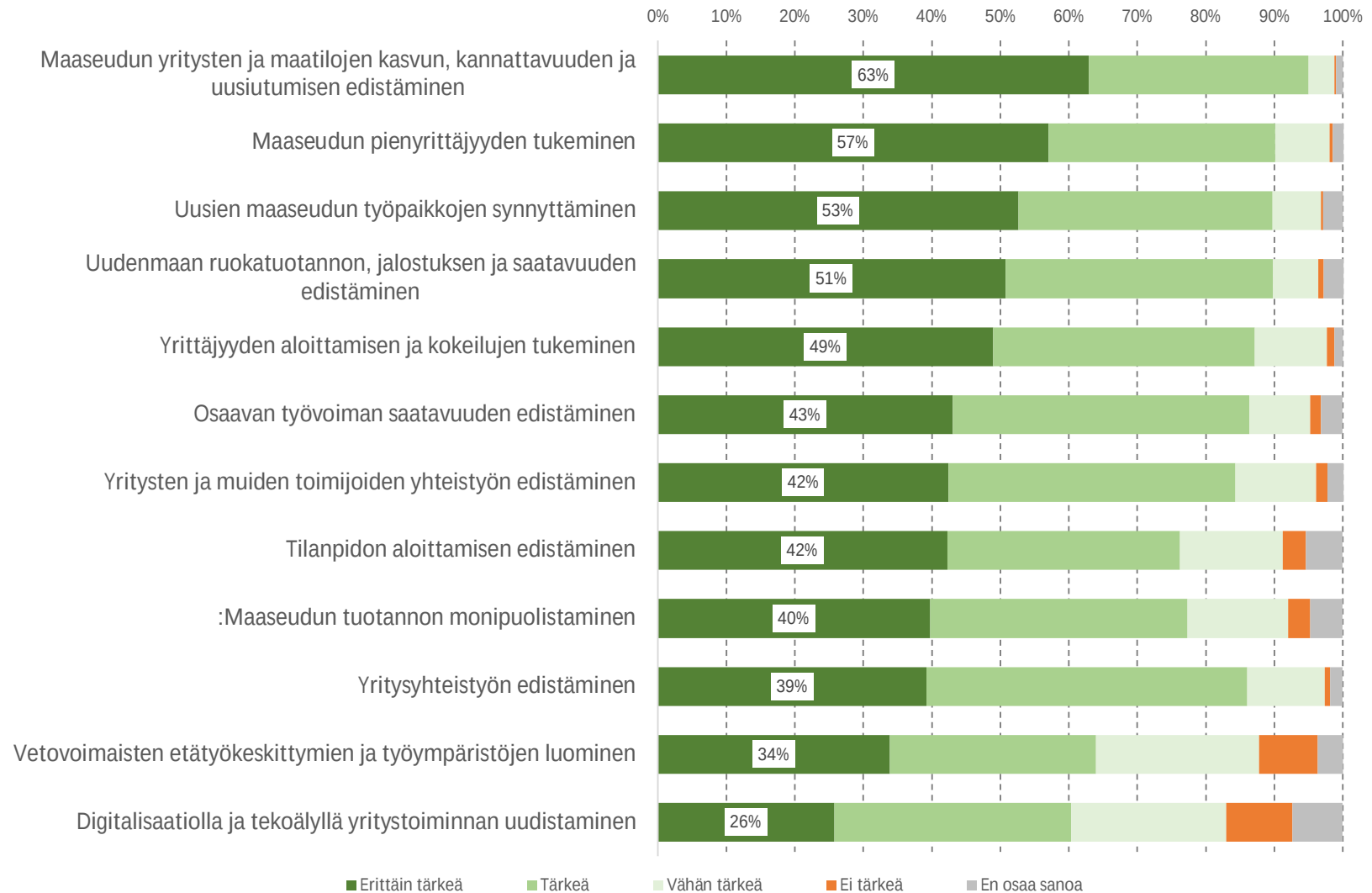

3d. Kehittämiskohteet

” Mihin maaseudun kehittämisresursseja tulisi suunnata seuraavan viiden vuoden aikana?”

- Teemoina 1) Elinkeinot ja toimeentulo, 2) Asuminen, 3) Ympäristö ja 4) Ilmasto
- Esitettiin lista kehittämiskohteita, ja pyydettiin niitä arvioimaan asteikolla ei tärkeä...erittäin tärkeä, en osaa sanoa.
- Kannustettiin rohkeasti käyttämään koko skaalaa: *”Resurssit ovat kovin rajalliset, ja siksi monenkin hyvin tärkeän kehittämiskohteen osalta täytyy tehdä priorisointia. Siksi kannustammekin kehittämiskohteissa rohkeasti käyttämään koko asteikkoa ei tärkeästä aina erittäin tärkeään.”*
- *Jokaisen kehittämisteeman jälkeen oli mahdollisuus ” esittää muu teemaan liittyvä kehityskohde ja/tai tarkentaa aiempia vastauksia sanallisesti”*

Elinkeinojen ja toimeentulon kehittämiskohteet (n=379-387)

Vapaan sanan osuudesta nousee esille seuraavat kolme asiakokonaisuutta (nostettu muutamia suoria lainauksia elinkeinojen teemasta)

Maatalouden/ruoan tuotannon kannattavuus ja jatkuvuus

- "Jos ei elintarvikeomavaraisuutta ja ylipäänsä maataloutta tueta riittävästi, loppuu meiltä ruoka. Myös sukupolvenvaihdoksia tulisi helpottaa, jotta ruoantuottajia on jatkossakin."
- "Nuoria on saatava enemmän innostumaan maataloudesta ja sukupolvenvaihdoksia ja maakauppoja tulisi saada vauhditettua."
- "Olisi ensiarvoisen tärkeää, että Uudellamaalla olisi enemmän talonpoikaisuuteen nojautuvia, aitoja viljelijöitä ja tuottajia."
- "Maatilojen tulisi monipuolistua ja pystyä tarjoamaan eri palveluja ja tuotteita myös suoraan kuluttajille."
- "Dagens gårdsbruk har svårt att klara sig. Ge möjligheter för unga som tar över gårdarna att få bidrag för utveckling och förnying av verksamheten på gården."

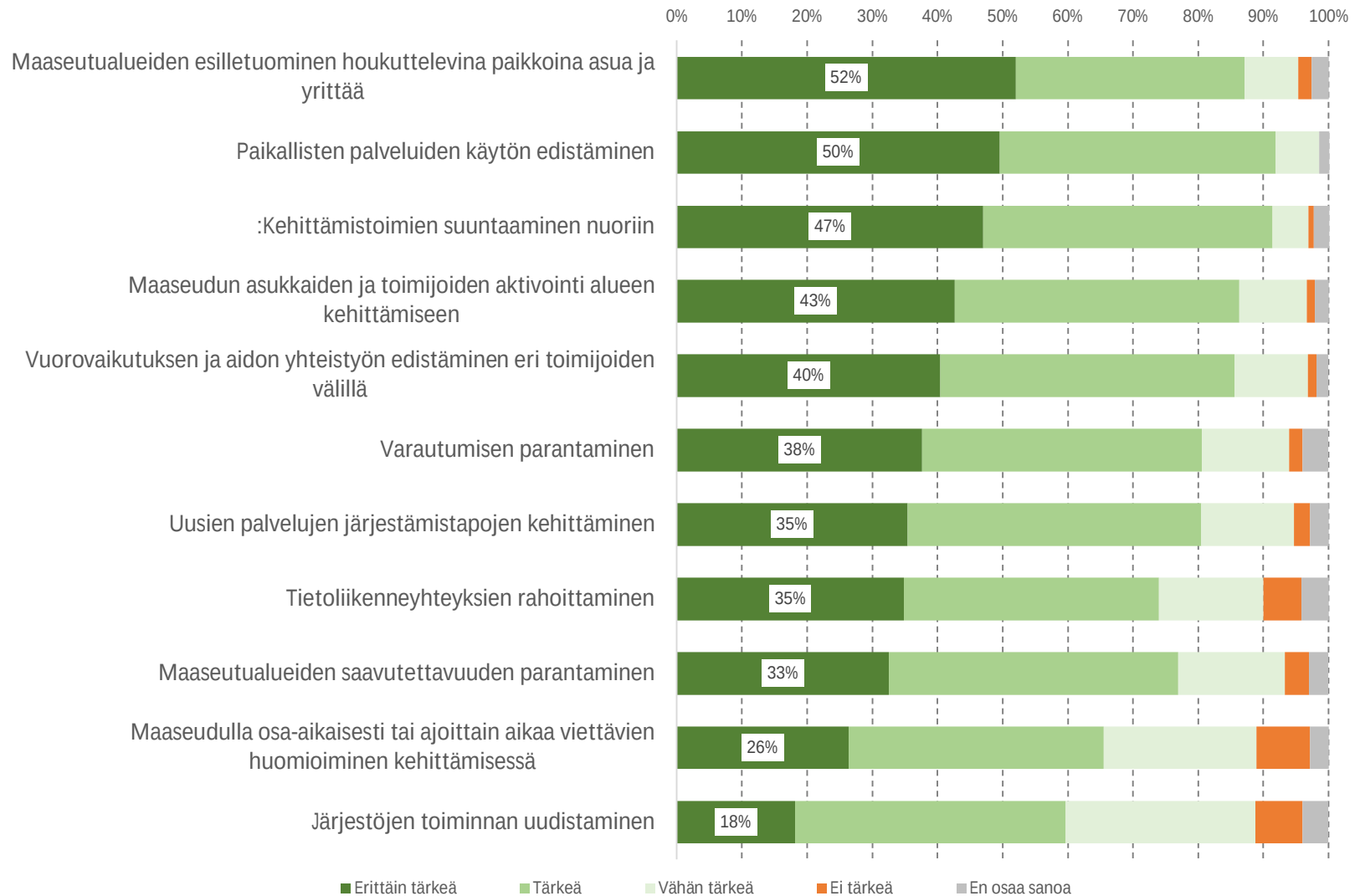
Digitalisaatio ja työn muutos

- "Etätyöläisyys ja vapaa-ajan asuminen Uudenmaan maaseutu ympäristöissä erittäin kannatettavaa varsinkin, kun vaihtoehtona on joko pelkkä kaupunkiasuminen keskustassa tai pendelöinti kaupunkikeskukseen."
- "Uudellamaalla tietoliikenne yhteydet ovat todella hyviä. Tämä avaa mahdollisuuden hyvinkin erilaiseen yrittäjyyteen maaseudulla. Maaseudun yrittäjyyttä pitäisi osata nähdä laajemmin ja huomioida etätöiden vahvuudet nyt kun, etätyöskentelystä on tullut "normi" monella alalla."
- Etätyöläisyys ja vapaa-ajan asuminen Uudenmaan maaseutu ympäristöissä erittäin kannatettavaa

Kokeilukulttuuri

- "Elinkeinojen kehittämisessä tärkeää myös innovaatiot ja uuden kokeileminen."
- "Uudentyyppisiä pientilakokeiluja tulisi kokeiluhankkein edistää. Kokeiluissa korostuu, brändi/markkinointi, uudenlaiset tuotteet, laatu, ekologisuus sekä suora jakeluverkosto verkon kautta. Tämä voi tarkoittaa raaka-aineiden jatkojalostamista sekä osittaista maatilamatkailua/elämystuotteita/ravintola- tapahtuma- ja koulutuspalveluja."
- "Yritysyhteistyötä maaseudulla tulee lisätä ja panostaa siihen, että maaseutu uudistuu ajassa: uudet ruokainnovaatiot, matkailu- ja majoitusmahdollisuudet sekä erilaiset tapahtumat."
- "Alueellinen uudistuminen vaatii täysin uudenlaisia verkostoja, alustoja ja innovaatiohubeja matalalla hierarkialla"

Asumisen kehittämiskohteet (n=378-387)

Vapaan sanan osuudesta nousee esille seuraavat kolme asiakokonaisuutta (nostettu muutamia suoria lainauksia asumisen teemasta)

Palvelujen turvaaminen

- ” Asumista tukevien palveluiden kehittäminen (talkkaritoiminta) on tärkeää”
- ” Etätyömahdollisuuksien parantaminen ja esilletuonti paremmin. Palveluiden, koulut, terveyskeskukset yms. säilyttäminen maaseudulla, toimii vetovoimatekijöinä”
- ”Hälsovårds-, bank-, apotek-, dagvårds-, skol- och postservice i kommunen måste kunna hållas kvar. Även matbutiken och privata företagare i övrigt. Kommunala tjänster överhuvudtaget.”
- ”Olennaista on, että peruspalvelut toimivat. Kun on palveluita, töitä ja kivoja asuntoja, tulee ihmisiä ja silloin myös muu toiminta uudistuu.”
- ”Liikkuvien palvelujen tuominen maaseudulle (esim. terveyspalvelut kuten neuvolapalvelut).”

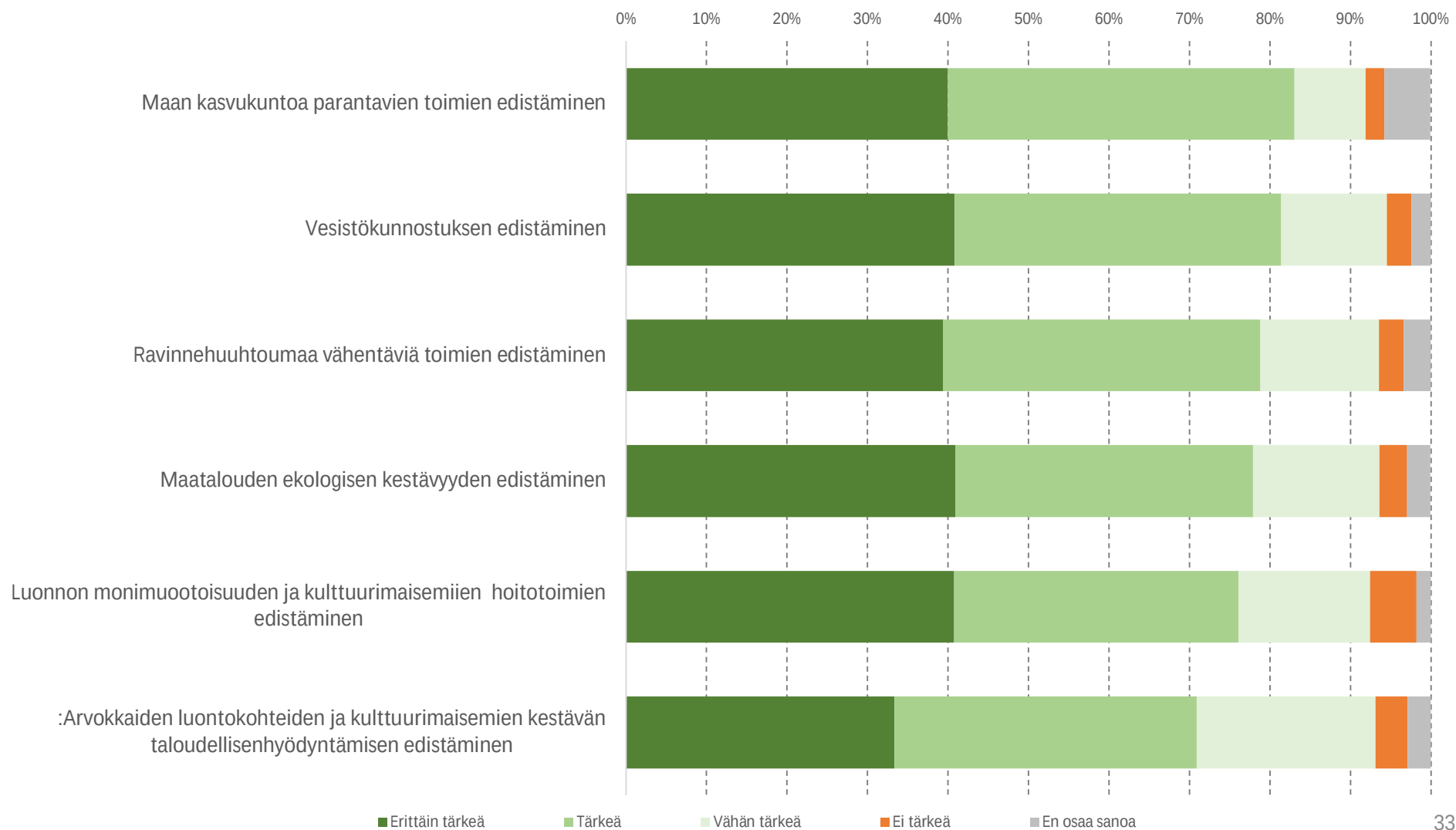
Kaavoitus ja asuntotarjonta

- ” Rakennuslupien nopeampi ja myönteisempi käsittely maaseudulle. ”
- ”Mummojen mökit uudelleen käyttöön, vanhat pihapiirit eloon. Lapsiperheille näitä mökkejä asuttaviksi käyttöön”
- ” Rakennuslupamenettelyyn joustoa, esim. mahdollisuutta helpommin rakentaa sivuasunto esim. isovanhempien käyttöön, jolloin useampi sukupolvi tukiverkon piirissä.”
- ”Uudellamaalla kuntien kaavoituksessa ei ole juuri minkäänlaista maaseutunäkökulmaa. Kunnat kaavoittavat tiiviitä asuinalueita, ja maaseudulla asuvat jäävät välitilaan, jossa kunnat eivät osoita aktiivisuutta, mutta tekevät toisaalta omaehtoisen rakentamisen ja kehittämisen hallinnollisesti vaikeaksi.”

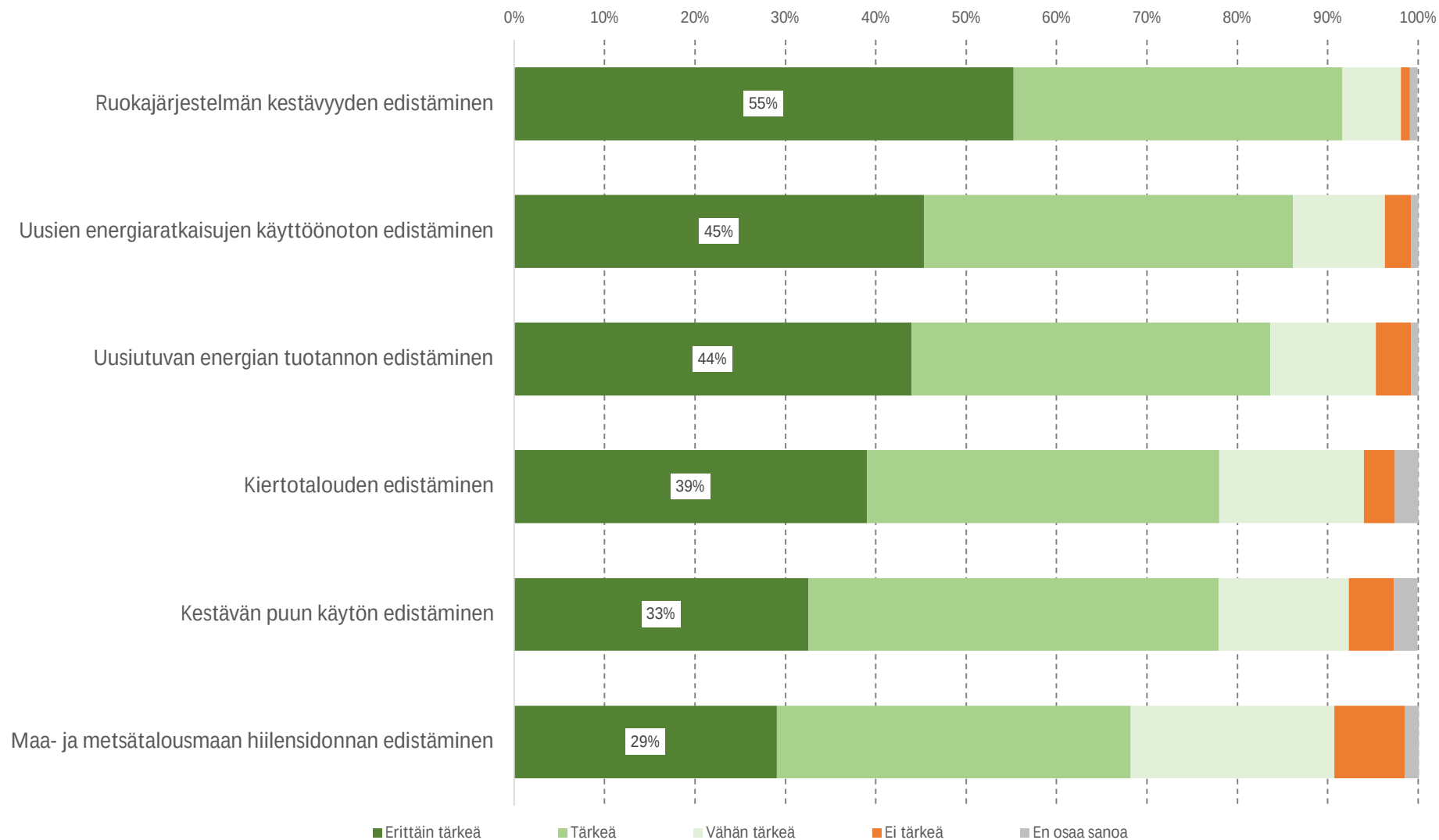
Saavutettavuus

- ” liikenteen palveluiden kehittäminen”
- ” Infrastruktuuren bör stödjas (vatten, avlopp, vägar) ”
- ”Liikenneyhteyksien parantaminen: joukkoliikenteen kehittäminen ja tiestön ylläpito.”
- ”Maaseudun liikenne perustuu yksityisautoilun varaan ja tämä pitää ymmärtää ja hyväksyä.”
- ”Tietoliikenneyhteydet ovat tärkeitä, mutta niin on myös tiet ja niiden kunto.
- ”Teistä huolehtiminen ja yksityisteiden rahoituksen lisääminen.”

Ympäristön kehittämiskohteet (n=378-387)

Ilmaston kehittämiskohteet (n=381-383)

Vapaan sanan osuudesta nousee esille seuraavat kolme asiakokonaisuutta (nostettu suoria lainauksia ilmaston ja ympäristön teemoista)

Maan kasvukunto

- "Åtgärder som förbättrar markens växtkraft: När djurgårdarna minskat har också markens växtkraft försämrats. Kreaturgödsel är det bästa biologiska gödslet för åkermark och bidrar till åkerns mullhalt och minskande av djurgårdar har gjort att på färre åkrar sprids dynga. Det skulle vara mycket viktigt att de djurgårdar som är kvar skulle bidra med kreaturgödsel åt andra gårdar än bara sina egna åkrar."
- "Maan kasvukunnon ylläpitäminen on erittäin tärkeää ja siihen tulisi saada lisää avustuksia ja kannusteita. Tärkeintä on että niillä parhailla lohkoilla tulee niitä tosi hyviä satoja."
- "Maan kasvukunto on laiminlyöty nykyisessä maatalouspolitiikassa, mikä on ongelma sekä ruoantuotannon ja huoltovarmuuden, että vesiin päätyvien ravinnehuuhtoumien kannalta. Maatalouspolitiikkaan vaikuttaminen on tärkeää työtä tämän asian korjaamiseksi, mutta myös nykyisellään on tärkeää esim. ohjata viljelykäytäntöjä vuokrapeltojen vuokrasopimuksia pidentämällä ja tekemällä maan kasvukuntoon tähtääviä investointeja houkuttelevammaksi."

Kulttuuri- ja luontomaisemat

- "Det skulle vara viktigt att vid markplaneringen inte planera på mark som är miljömässigt viktig, såsom vattendrag och fina historiska byggnader i effektivitetssyfte, och det är viktigt att planera i stället så att miljömässiga aspekter beaktas och att markens beskaffenhet och lämplighet utvärderas."
- "Kulttuurimaisemat tärkeitä ja niiden hoitoa edistettävä."
- "Ylipäänsä paikkojen siistiminen ja ränsistyneiden rakennusten ym. purkaminen tai kunnostaminen. Imagollisesti tärkeitä asioita."

Puun käyttö

- "Avohakkuut ei tuo yhtään uutta asukasta maaseudulle."
- "Kestävän puun käyttö on jo nyt talousmetsien omistajien prioriteeteissa korkealla"
- "inhemskt trä, känns dumt att mycket köps från andra länder där växtförhållandena är sämre gällande ny tillväxt"
- "Minska användningen av fossila bränslen, mera trä i byggande och mindre betong/asfalt spec. i byggandet i tätorter."
- "Puurakentamisen suosiminen"

Elinvoimatekijät

”Mitkä ovat mielestäsi kolme tärkeintä kehitettävää asiaa Uudenmaan maaseudun elinvoiman vahvistamiseksi? Voivat olla jo aiemmin esille tulleita tai jotain ihan muuta.”

- Noin 890 avointa vastausta
- Tyypiteltiin teemoihin/kategorioihin
- Vastaukset tuo hyvin esille elinvoimaisuuskäsitteen moninaisuuden (elinvoima ei ”pelkästään” yritystoimintaa)

Elinvoimaisuuden tekijöitä Uudenmaan maaseudulla

1) Yritystoiminnan kehittäminen

- Monipuoliset maaseudun elinkeinot, uuden yrittäjyyden tukeminen
- Joustavat ja ”helpot” tukimuodot pienyrityksille
 - ”Koulutusta ja neuvontaa on käsittääkseni hyvin saatavilla, mutta sen tulisi olla vuorovaikutteisempaa tai suorastaan ”etsivää”, jotta tiedon kysyntä ja tarjonta kohtaisivat.” (suora lainaus)
- Jatkojalostus
- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa
- Etätyömahdollisuudet
- Innovatiiviset (rohkeat) hankkeet

2) Alkutuotannon turvaaminen (ml. ruokaturva)

- Kilpailukyvyyn kohentaminen (mm. kotimaisen ruoan arvostus versus tuontituotteet)
- Kannattavuuden parantaminen
- Tilojen jatkajien tukeminen (sukupolvenvaihdot)
- Ekologisuuden edistäminen/viljelyn uudistuminen (luomu, luonnon monimuotoisuus).

3) Palvelun ja infran säilyttäminen

- Palveluiden säilyttäminen (koulut, päiväkodit, terveydenhuolto, julkinen liikenne)
- Tietoliikenneyhteydet (laajakaista)
- Tie- ja liikenneverkoston kunto
- Koulutus (kuten ammatillinen)

Elinvoimaisuuden tekijöitä Uudenmaan maaseudulla

4) Maaseudulla asuminen & houkuttelevuus

- Monipuoliset asumismahdollisuudet (vuokra-asunnot, erilaiset asumistyytit), kohtuuhintainen asuminen
- Markkinointitoimilla houkuttelevuuden lisääminen (kuten nuoret ja perheet)
- Joustava kaavoitus, joka mahdollistaa asumisen maaseudulla ja saaristossa; lupaprosessien sujuvuus.
- Positiivinen maaseutuviestintä ja paikallisylpeys

5) Ympäristö ja vihreä siirtymä

- Uusiutuvan energian käyttö
- Vesistöjen ja luonnon suojelu
- Luonnon- ja kulttuurimaisemien säilyttäminen

6) Yhteisöllisyys ja osallisuus

- Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön kehittäminen
- Asukkaiden (myös nuorten) mukaan saaminen päätöksentekoon
- Vireä kylä- ja muu yhdistystoiminta

4. Lopuksi

Signaaleja Uudenmaan maaseudun nykytilasta

- Vastauksissa nähtävissä maaseudun haastava asema yhteiskunnassa
 - Jäi heikolle huomiolle esim. hallitusohjelmassa
 - Palveluverkkomuutokset, erityisesti hyvinvointialueet

- Näkyy heikentävästi arvioissa Uudenmaan maaseudun tulevaisuuden näkymissä ja maaseudun roolin merkityksestä maakunnassa (kaupunki-maaseutuvuorovaikutus, maaseudun huomiointi kehittämisessä)

- Toisaalta koronavuodet jättänyt myönteisiä signaaleja
 - Maaseudun markkinointi vaikuttaisi kohentuneen
 - Maaseutukeskusten houkuttelevuus asuinpaikkana parantunut

Signaaleja Uudenmaan maaseudun tulevaisuudesta

- Varautuminen, huoltoturva (ruoka), turvallisuus vahvasti esillä. Vähemmän painotusta ilmastoon (hiilensidonta tms), uusiutuvaan energiaan ja ympäristön kysymyksiin.
- Maaseudun kehittäjät painottavat yhteistyötä edelleen, jopa entistä vahvemmin menestymisen tekijänä.
- Järjestökentän huoli tulee ilmi
- Työvoiman saatavuudesta huoli
- Investointeja tarvitaan enemmän maaseudun mukana pysymiseksi kehityksessä

Pohdintoja

- Merkittävät muutokset suuntaan tai toiseen Maaseutuluotaimen lukuarvoissa vaatii suuria muutoksia yhteiskunnassa (jopa murrosvaiheita)
 - maltillinen muutos vahvistaa 2020 vuoden tuloksia, Maaseutuluotain on ”jäljillä”
- Maaseutuluotaimen vahvuus on sen tuottama moniäänisyys. Tavoittaa laajasti erilaisia toimijoita.
- Maahanmuuton voimaan uskotaan yhteiskunnan ja maaseudun tulevaisuuspuhunnassa.
 - Asia ei nouse elinvoimatekijänä esille Uudenmaan maaseudulla. Miksi ei? Alueella kuitenkin ennestään kokemusta monikielisyydestä ja monikulttuurisuudesta.
 - Jos maahanmuuttajat eivät ole elinvoimatekijä Uudellamaalla, voiko se olla sitä muualla? Miksi ja miten?
- Mitä maaseudun toimijoiden kaipaama osaava työvoima tarkoittaa käytännössä?
 - Taitotasoa (kädentaidot), osaavia työnantajia, kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa, henkistä soputumista/vahvempia juuria maaseutuympäristöön....?
 - Mitä keinoja parantaa tilannetta?